

Mishnah Yoma, chapter 3

משנה יומא פרק ג

(1) The officer [in this case being the assistant High Priest] said to them: Go out [to the viewing tower of the Temple] and see if the time for slaughter [of the tamid daily offering] has arrived [since slaughtering at night invalidates the offering]. If it had arrived then the one who saw would say: Barkai [morning has broke and is shining]. Matia ben Shmuel said: [It is not enough that morning has broken, rather, he announces:] The entire east has lit up. [Those standing below would ask him: Has the light reached] even to Hevron? And he would reply: Yes. [And it was only at that time that the tamid was offered. The *halachah* follows this view.]

א אמר להם הממונה, צאו וראו אם הגיע זמן השחיטה. אם הגיע, הרוּאָה אוֹמֵר, בְּרַקְאִי. מִתְתִּיא בֶּן שְׁמוּאֵל אוֹמֵר, הַאִיר פְּנֵי כָּל הַמְּזוּרָה עַד שְׁבַחֲבוּרָן. וְהוּא אוֹמֵר הֵן: ב וְלָמָּה הִצְרַכְו לְכֹךְ, שְׁפַעַם אַחַת עֲלֵה מְאוּר הַלְּבָנָה וְדַמּוּ שְׁהָאִיר מְזוּרָה, וְשִׁחֲטוּ אֶת הַתְּמִידָה, וְהוֹצִיאֶוּהוּ לְבֵית הַשְּׁרָפָה. הוֹרִידוּ כֵהֵן גְּדוּל לְבֵית הַטְּבִילָה. זֶה הַכֶּלֶל הִנֵּה בַּמִּקְדָּשׁ, כָּל הַמִּסִּיד אֶת רְגְלָיו טָעוּן טְבִילָה, וְכָל הַמִּטִּיל

(2) Why was this considered necessary? Because it once happened [not on Yom Kippur, but rather, towards the end of the month, that] the light of the moon rose [very near to daybreak] and they [mistakenly] thought that the east has lit up and they [consequently] slaughtered the tamid [sacrifice] and they had to take it out to the place of burning [where invalidated offerings are burned]. [After it was verified that it is actually morning] they took the High Priest to the mikvah [for the required immersion prior to slaughtering the tamid offering]. This was the general rule [regarding immersing]: Whoever relieved himself required to immerse [in a mikvah] and whoever urinated required to sanctify [i.e., wash]

רבנו עובדיה מברטנורא

א אמר להם הממונה. הוא הסגן: צאו וראו. על מקום גבוה שהיה להם במקדש: זמן השחיטה שהשחיטה פסולה בלילה שנאמר ביום זבחכם: ברקאי. האיר והבריק השחר: האיר פני המזורה. זמן זה אחר ברקאי דאמר תנא קמא. והלכה כמתיתא בן שמואל: עד שבחברון. אותן העומדין למטה שואלין לו הגיע האור לחברון. והוא משיב הן. וכדי להזכיר זכות אבות מוזכרין חברון: ב שפעם אחת עלה מאור הלבנה. לאו ביום הכפורים קאמר, דאי אפשר לעלות מאור הלבנה סמוך לשחר ביום הכפורים שהוא בשליש החודש, אלא בסוף אחד מן החדשים כשהלבנה עולה סמוך לעלות השחר אירע זה הטעות, וחששו שמא ביום הכפורים יארע טעות אחר כיצא בו לכך הוצרכו לכל זה: הורידו כהן גדול. מלתא באנפי נפשה היא. והשתא מהדר להא דתנינן לעיל עד חברון והוא אומר הן, ולאחר שהשיב הרואה הן, היו מורידין כהן גדול לבית הטבילה, שהיה טעון טבילה

his hand and feet [in the laver].

(3) No person could enter the Temple Courtyard for service [or otherwise], even if he were in a pure state, without immersion [in a mikvah. This is deduced from a fortiori: If the High Priest was required to immerse when going from the service performed in the courtyard to the service performed in the Temple and vice versa, then certainly one coming from the mundane into the Temple precincts would have been required to immerse]. On this [Yom Kippur] day the High Priest required five immersions and ten sanctifications [of the hands and feet]. And all of them were on holy [ground] on the roof of the Parvah Chamber, except for this one [upon entering the Temple compound, which was performed in the mikvah located near High Priest's chamber by the south gate].

(4) A linen sheet [which reminded him that the special service of the day was performed in linen vestments] was spread out between him and the people. He disrobed, descended, [and] immersed [in the mikvah], thereafter he ascended, and then dried himself. They then brought him the golden vestments, and he put them on. He then sanctified his hands and feet when they brought him the tamid [offering], he made the [required minimum] incision [for a valid slaughtering], while someone else completed it for him [thus allowing him to turn his attention to receiving the blood]. He collected and received the blood, then sprinkled it [on

מים טעון קדוש ידים ורגלים: ג אין אדם נכנס לעזרה לעבודה אפלו טהור, עד שיטבול. חמש טבילות ועשרה קדושים טובל כהן גדול ומקדש בו ביום, וכלן בקדש על בית הפרוה, חוץ מזה בלבד: ד פרוסו סדין של בוץ בינו לבין העם. פשט, ירד וטבל, עלה ונסתפג. הביאו לו בגדי זהב, ולבש וקדש ידיו ורגליו. הביאו לו את התמיד. קרצו, ומרק אחר שחיטה על ידו. קבל את הדם

רבנו עובדיה מברטנורא

קודם שישחט התמיד: המסוך רגליו. כינוי לנקבים גדולים: ג לעבודה. לאו דוקא: עד שיטבול. שהדברים קל וחומר, ומה כהן גדול המשנה מקודש לקודש מעבודת חוץ לעבודת פנים ומעבודת פנים לעבודת חוץ טבילה בין עבודה לעבודה, זה הבא מביתו שהוא מחול לקודש לא כל שכן שטעון טבילה: על בית הפרוה. על לשכת בית הפרוה: חוץ מזו. הראשונה שהיתה בחול על גבי שער המים ובצד לשכתו היתה: ד סדין של בוץ. כדי שיכיר שעבודת היום בבגדי בוץ, לפי שהוא רגיל לשמש כל השנה כולה בבגדי זהב: ונסתפג. ונתקנה: וקדש ידיו ורגליו. מן הכיור. שצריך לכל חליפות בגדי היום קידוש לפשיטה וקידוש ללבישה. ובטילה ראשונה זו שהפשיטה של בגדי חול היא, לא הוצרך קידוש ידים ורגלים על הפשיטה: קרצו. שחטו ברוב שני סימנין, הכשר שחיטה בלבד: ומירק אחר. וגמר כהן אחר בשחיטה, לפי שאין קבלת הדם כשרה אלא בבחן גדול וצריך למחר

the northeast and southwest corners of the outer altar]. He then entered [the Temple] and burned the daily morning incense, prepared the lamps, offered up the head and limbs [of the tamid onto the fire of the altar, offered] the [morning half, of the daily tenth eifah] shallow pan meal-offering [and the wine [that accompanied the daily tenth eifah flour meal-offering (see Numbers

28:5)].

(5) [The sprinkling of the blood and the offering of the limbs were not allowed to be consecutive one to the other, therefore,] the morning incense was offered [and so, too, the preparation of the lamps took place] between the [sprinkling of the] blood and the [offering of the] limbs. [Likewise,] the afternoon [incense was offered] between the limbs [of the afternoon tamid offering] and the libations [accompanying the flour meal-offering]. If the High Priest was old or extremely sensitive [and could not bear the cold water] they would prepare for him hot water [before Yom Kippur] and add it to the cold [on Yom Kippur] to temper its chill.

(6) They brought him to the Parvah chamber [named after its builder] which was located in the holy area. [The chamber had a mikvah on its roof, since with the exception of the first, all subsequent immersions, were required to be within the Temple precincts (see above mishnah 3). This is deduced from the verse: "And he will wash his flesh in a holy place" (Leviticus 16:24).] They then spread a sheet of linen between him and the people. He sanctified his hands and

רבנו עובדיה מברטנורא

ולקבל: על ידו. בשבילו. אי נמי, על ידו אחריו וסמוך לו, כמו ועל ידו החזיק. בספר עזרא: ה' בין דם לאיברים. לאו דוקא, דהא תנן לעיל וקבל את הדם וזרקו נכנס להקטיר קטורת ולהיטיב את הנרות ולהקריב את הראש ואת האיברים, אלמא היתה קטורת קריבה בין דם לנרות ולא בין דם לאיברים, אלא לא בא התנא עכשיו לומר סדר ההקרבות זו אחר זו איך היה, אבל רצה לומר בלבד שלא היתה זריקת הדם והקרבת האיברים רצופים זו אחר זו שהרי הקטורת היתה מפסקת ביניהן, והוא הדין נמי שהטבת הנרות היתה ביניהן לאחר הקטורת קודם הקרבת האיברים: אסטניס. שגופו מצונן וקר: מחמין לו חמין. בערב יום הכפורים: ומטילין. ביום הכפורים לתוך חקק בנין בית טבילתו: שתפוג. להסיר צינתן במקצת, כמו מפיגין טעמן [ביצה יד:] ו לבית הפרוה. מכשף אחד ששמו פרוה בנאה, ונקראת על שמו: ובקודש היתה. שטבילה שניה זו עם כל שאר טבילות חוץ מן הראשונה

וּזְרָקוּ. נִכְנַס לְהַקְטִיר קְטֹרֶת שֶׁל שַׁחַר, וְלִהְיֵיטֵב אֶת הַנְּרוֹת, וְלִהְקַרֵּב אֶת הָרֹאשׁ וְאֶת הָאֲבָרִים וְאֶת הַחֲבָתִּין וְאֶת הַיַּיִן: הַ קְטֹרֶת שֶׁל שַׁחַר הִיְתָה קְרִיבָה בֵּין דָּם לְאֲבָרִים שֶׁל בֵּין הָעַרְבִים, בֵּין אֲבָרִים לְנִסְכִּים. אִם הָיָה כֹהֵן גָּדוֹל זָקֵן אוֹ אֲסְטָנִיס, מְחַמֵּין לוֹ חֲמִין וּמְטִילִין לְתוֹךְ הַצּוּנִן, כְּדֵי שֶׁתִּפּוּג צִנְתָּן: וְ הַבִּיאוּהוּ לְבֵית הַפְּרוּהָ וּבִקְדוֹשׁ הִיְתָה. פְּרוּהָ לוֹ סְדִין שֶׁל בּוּץ בִּינוֹ לְבֵין הָעָם, קֹדֶשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וּפְשֵׁט.

his feet and disrobed. Rabbi Meir says: He disrobed first, and then sanctified his hands and his feet [the *halachah* does not follow Rabbi Meir]. He went down and immersed himself, then came up and dried himself. Afterwards, they brought him the white garments [the shirt, trousers, belt and hat, all made out of linen, these vestments were worn while performing the services in the Temple, while the gold vestments were used for services performed in the courtyard, such as the tamid and mussaf offerings]. He dressed and sanctified his hands and his feet.

רבי מאיר אומר, פשט, קדש ידיו ורגליו. ירד וטבל עלה ונסתפג. הביאו לו בגדי לבן, לבש וקדש ידיו ורגליו: ז בשחר היה לובש פלוסין של שנים עשר מנה, ובין הערבים הנדויין של שמונה מאות זוז, דברי רבי מאיר. והכמים אמרים, בשחר היה לובש של שמונה עשר מנה, ובין הערבים של שנים עשר מנה, הכל שלשים מנה. אלו משל צבור. ואם רצה להוסיף, מוסיף משלו: ח בא לו אצל פרו, ופרו היה עומד בין האולם

(7) In the morning he dressed himself with [superfine quality] Pelusin linen which [came from Ramses, Egypt and] had a value of twelve maneh and in the afternoon [when he brought out the shovel-pan of incense from the Temple, he dressed himself] with Indian linen, which had a value of eight hundred zuz; these are the words of Rabbi Meir. But the Sages say: In the morning he dressed himself with linen which had a value of eighteen maneh and in the afternoon with linen which had a value of twelve maneh, [or any other combination] which together were worth a total of thirty maneh. This came from the public treasury, but if he wanted to add [to the Temple treasury] from his own funds [in order to purchase more expensive clothes] he may.

(8) He came to his ox and [although the entire north side of the courtyard is considered, "Before the Lord" and is acceptable, nevertheless, to minimize the area the priest would have to carry the blood to sprinkle it in the Holy of Holies]

רבנו עובדיה מברטנורא

טעונות מקום קדוש כדכתיב (ויקרא טז) ורחץ את בשרו במים במקום קדוש: ר' מאיר אומר. פשט תחלה, ואחר כך מקדש. ואין הלכה כר' מאיר: בגדי לבן. כתונת ומכנסים ואבנט ומצנפת האמורים בפרשת אחרי מות, שכל עבודות פנימיות היו בהן, ועבודות חיצוניות כגון תמידין ומוספין היו בבגדי זהב שהוא משמש בהן כל השנה כולה. ובין כל חליפה וחליפה טעון טבילה ושני קידושי ידים ורגלים מן הכיור: ז פלוסין. בוץ דק ויפה הבא מארץ רעמסס. תרגום ירושלמי רעמסס פילוסא: הנדואין. מארץ הודו: ובין הערבים. בגדים שלובש להוצאת קח ומחתה: הכל שלשים מנה. להכי הדר כללינהו ותנא לאשמועינן דשלשים מנה סך הכל לומר לך שאם פחת לאותן של שחרית וריבה לאותן של ערבית לית לך בה: אם רצה להוסיף מוסיף משלו. ובלבד שיתן אותו תוספת מתנה להקדש: ח בין האולם ולמזבח. כל צפון העזרה היה כשר מן הדין להעמדת הפר, דכולה לפני ה'

his ox was standing [nearby,] between the entrance hall and the altar. Its head was facing to the south but its face was turned to the west [its tail facing north. The reason the entire ox was not facing, west, toward the Temple entrance was that its rear consequently would face the altar which was considered not respectful]. And the priest stood in the east with his face to the west. He forcefully leaned both his hands upon it and confesses. And so he would say: Please O Lord, I have [intentionally] done wrong, I have [rebelled and] transgressed, I have sinned [unintentionally] before you, I and my household. Please O Lord, please forgive my wrongs, my transgressions, my sins, which I have wronged, transgressed and sinned before You, I and my household, as is written in the Torah of Moshe Your servant: “For on this day He will effect atonement [for you to purify you before the Lord]” (Leviticus 16:30). And [when the people heard the four letter Name] they answer after him: “Blessed be the Name of His glorious Kingdom forever and ever”.

(9) He then went to the east of the Temple courtyard to the north of the altar, the deputy High Priest was at his right and the head of the family at his left. [The he-goats were not brought into the area between the entrance hall and the altar as was the ox, rather, when he came to the east of the courtyard] there the two he-goats [were standing] and the lottery box containing the two lots was there [as well]. They [the lots] used to be from boxwood, but [Rabbi Yehoshua] ben

רבנו עובדיה מברטנורא

היא, ולא היו מעמידים הפר בין האולם ולמזבח קרוב להיכל אלא משום חולשא דכהן גדול שלא יכבד עליו טורח משא מזרק הדם למרחוק: ראשו לדרום ופניו למערב. בדין היה שיהיה ראשו להיכל שהוא במערב ואחוריו למזבח, אלא שמא יטיל גללים וגנאי הוא להראות בית הרעי שלו לצד המזבח לפיכך היה ראשו לדרום וזנבו לצפון דהכי שפיר טפיו, ואמצע גופו בין האולם ולמזבח, ועוקם ראשו עד שיהיו פניו למערב: והכהן עומד. ואחוריו למזבח: ט בא לו למזרח העזרה. שלא היו מניסים השעירים בין האולם ולמזבח כשרוצה לתת עליהם גורלות, אלא בעזרה היו עד שעת שחיטה: וקלפי. כלי עץ חלול: של אשכרוע. בוס"א בלע"ז. מין עץ וחושוב הוא: בן גמלא. יהושע

וּלְמִזְבֵּחַ, רֵאשׁוּ לְדָרוֹם וּפְנָיו לְמַעְרָב, וְהִכְהֵן עוֹמֵד בְּמִזְרַח וּפְנָיו לְמַעְרָב, וְסוּמְךָ שְׁתֵּי יָדָיו עָלָיו וּמִתְוַדֶּה. וְכֵךְ הִיָּה אוֹמֵר, אָנָּה הָשֵׁם, עֲוִיֹתִי פִשְׁעֵי חַטָּאתַי לְפָנֶיךָ אָנִי וּבֵיתִי. אָנָּה הָשֵׁם, כִּפֹּר נָא לְעֹנֹת וּלְפִשְׁעִים וּלְחַטָּאִים, שְׁעוֹתַי וּשְׁפִשְׁעֵי וּשְׁחַטָּאתַי לְפָנֶיךָ אָנִי וּבֵיתִי, כִּפְתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עֲבָדְךָ, (ויקרא טו) כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם לְפָנָי ייִ תְּטַהֲרוּ. וְהֵן עוֹנִין אַחֲרָיו, בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלֻכּוֹתָ לְעוֹלָם וָעֶד: ט בא לו למזרח העזרה, לצפון המזבח, הסגן מימינו וראש בית אב משמאלו. ושם שני שעירים, וקלפי היתה שם ובה שני גורלות. של אשכרוע היו, ועשאן בן גמלא של זהב,

Gamla [when he was appointed High Priest] made them of gold and was praised for it.

(10) [The High Priest,] Ben Katin made twelve spigots for the laver [so that twelve of the thirteen priests who were required to sanctify their hands and feet in order to offer the Tamid could do so concurrently, the slaughterer who was the thirteenth priest was not

required to wash] for they used to be only two [spigots]. He also made a mechanism for the laver [to lower it into the cistern] so that its waters [became connected to that of the cistern and thus] would not become disqualified by remaining overnight. King Monbaz made all the handles of all utensils used on Yom Kippur out of gold. His mother placed a golden menorah over the entrance to the *heichal*. She also made a golden tablet upon which was written the portion regarding the suspected woman [so that the scribe could copy these verses without having to open a Torah scroll (see Numbers 5:23)]. [Regarding] Nikanor; miracles occurred to his doors and they praised him for it. [When Nikanor returned from Alexandria with his copper doors a storm threatened to sink the ship and the sailors threw one of the doors overboard when they attempted to do the same to the second door he tied himself to it saying throw me in as well, at that point the storm suddenly abated, when they reached harbour they found that the first door miraculously floated alongside the ship.]

רבנו עובדיה מברטנורא

בן גמלא כשנתמנה להיות כהן גדול עשאן של זהב: **בן קטין**. כהן גדול היה: **עשה שנים עשר דד לכיור**. כדי שיהיו שנים עשר כהנים הזוכים בפייס של תמיד השחר מקדשים בבא אחת ואע"פ ששלשה עשר כהנים היו כדאמרן בפרקא בראשונה, לא עשה דד לשוחט שהשחיטה כשרה בור: **מוכני**. גלגל לשקעו בבור, שיהיו מימיו מחוברים בבור ולא יפסלו בלינה: **נברשת**. מנורה: **שפרשת סוטה כתובה עליה**. ולא יצטרך להביא תורה לכתוב ממנה פרשת סוטה: **ניקנור**. שם אדם: **נעשו נסים לדלתותיו**. שהלך לאלכסנדריא של מצרים להביא דלתות, ובחזרתו עמד סער גדול בים לטבען, נטלו אחת מהן והטילוה בים להקל מעליהם, ביקשו להטיל האחרת, אמר להם הטילוני עמה, מיד נח הים מזעפו. כיון שהגיעו לנמל של עכו, היתה מבצבת ויוצאת מתחת דופני הספינה:

(11) And these were mentioned in shame: The family of Garmu [who] refused to teach how to prepare [and remove without breaking] the [rectangular shaped] Panim bread. The family of Avtinan [who] refused to [divulge where to find the secret ingredient and] teach how to prepare the incense [so that its smoke would rise straight up]. Hugas who was a Levite knew how to create a special sound in song but refused to teach it [to anyone else]. Ben Kamtzar did not want to teach his special method of writing [four letters with four quills tied to his fingers at one time]. Regarding the first ones it is said: "The memory of the righteous are for a blessing," (Proverbs 10:7) while regarding the others [even though the families of Garmu and Avtinan refused to teach others lest they be used improperly for idol worship] it is said: "And the name of the wicked will rot" (ibid.) [the Rabbis did not accept their excuse].

רבנו עובדיה מברטנורא

יא לא רצו ללמד על מעשה לחם הפנים. שלא היו יודעים שאר אומנין לרדותו מן התנור שלא יחא נשבר, מפני שהיה עשוי כמין תיבה פרוצה: **לא רצו ללמד על מעשה הקטורת.** מכירין היו בעשב אחד ששמו מעלה עשן, וכשהיו מערבין אותו עם סממני הקטורת היה עשן הקטורת מתמר ועולה כמין מקל ולא היה פונה אילך ואילך: **פרק בשיר.** הכרעת קול נעימה: **על מעשה הכתב.** קושר ארבעה קולמוסים בארבע אצבעותיו וכותב שם בן ארבע אותיות כאחת **על הראשונים.** בן גמלא ובן קטין, מונבו והילני אמו, יניקור: **ועל האחרונים.** בית גרמו ובית אבטינס, הגרוס בן **לוי ובן קמצר.** ואף על גב דבית גרמו בית אבטינס נתנו טעם לדבריהם שלא רצו ללמד שלא ילמד אדם שאינו הגון וילך ויעבוד עבודה זרה בכך, לא קבלו חכמים את דבריהם: